

ורב נחמן אמר: עדיין היא מחלוקת, דאף בוז אמר רב דמקדימין, כדי שתקדום עשיה לזכירה דבני עיירות.

איתמר נמי דאף בהא פליג רב: אמר רבי חייא בר אבא, אמר רבי אבא, אמר רב: פורים שחל להיות בשבת — מקדים וקורא בשבת שעברה פרשת זכור.

שנינו במשנתנו: בשלישית פרה אדומה וכו'.

תנו רבנן: איזו היא שבת שלישית — כל שסמוכה לפורים מאחריה, דהיינו, השבת שאחרי פורים.

איתמר, רבי חמא ברבי חנינא אמר: שבת הסמוכה לראש חודש ניסן — היא שבת שלישית שקורין בה פרשת פרה.

ולא פליגי. הא דאמרן דקרינן בשבת הסמוכה לראש חודש ניסן, היינו היכא דאיקלע ראש חודש ניסן בשבת, שלא הוצרכנו להקדים קריאת פרשת החודש לשבת שעברה, אלא קורין אותה בראש חודש עצמו. ובכהאי גוונא — הכי עדיף, לקרות פרשת פרה סמוך לניסן, כדי לסמוך אזהרת טמאים — לפסח.

ואילו הא דאמרן דקרינן בשבת שאחר פורים — היינו היכא דאיקלע ראש חודש ניסן באמצע שבת, דאז מקדימין לקרות פרשת החודש בשבת שקודם ראש חודש ניסן, ופרשת פרה — קורין בשבת שלפני כן, שהיא הסמוכה לפורים מאחריה.

שנינו במשנתנו: ברביעית — החדש הזה לכם.

תנו רבנן: ראש חודש אדר שחל להיות בשבת — קורין בפרשת כי תשא, ומפטירין ביהוידע הכהן [בריייתא זו התפרשה לעיל לסירוגין, לרב כדאית ליה, ולשמואל כדאית ליה].

ואי זו היא שבת ראשונה — כל שחל ראש חודש אדר להיות בתוכה, דהיינו — לאחריה, ואפילו חל ראש חודש בערב שבת.

בשבת שניה קורין זכור, ומפטירין: "פקדתי".

ואי זו היא שבת שניה — כל שחל פורים להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת.

בשבת שלישית — קורין פרשת פרה אדומה, ומפטירין: "וזרקתי עליכם".

ואי זו היא שבת שלישית — כל שסמוכה לפורים מאחריה.

ברביעית — קורין החדש הזה, ומפטירין: "כה אמר ה' אלקים בראשון באחד לחדש".

ואיזו היא שבת רביעית — כל שחל ראש ל-ב חודש ניסן להיות בתוכה, ואפילו בערב שבת.

ובהא אפילו שמואל מודה, דערב שבת

זה לא יתכן, דקיימא לן "לא בד"ו פסח", דהיינו, שלעולם לא יהא פסח בימים ב' ד' ו'.

ראש חודש אדר ביום ראשון, וראש חודש ניסן — ביום שני, ואם כן, יוצא פסח ביום שני, והרי

דומיא דתוכה — ומקדימין לקרות בשבת שעברה, דאי לאו הכי — הרי קדמה עשיה דלקיחת קרבן הפסח בראש חודש ניסן, האמורה בפרשת "החודש" — לשמיעה.

שנינו במשנתינו: בחמישית חזרין לכסדרן וכו'.

והוינן בה: לסדר מאי? כלומר, איזה סדר הפסיקו — שעתה חזרין אליו?

רבי אמי אמר: לסדר פרשיות של כל השנה הוא חזור. שעד עתה לא קראו אלא את ארבע הפרשיות, ולא קראו את הפרשיות של סדר כל השנה.

רבי ירמיה אמר: לסדר הפטרות הוא חזור. שעד עתה הפטירו מעין ארבע פרשיות, כדארמן בכרייתא לעיל. אבל אין צריך לחזור לסדר פרשיות, דסבירא ליה דגם בשבתות אלו של ארבע פרשיות, קראו גם את הפרשה של סדר כל השנה.

אמר אביי: כוותיה דרבי אמי מסתברא. דתנן: לכל מפסיקין, לראשי חדשים, לחנוכה, ולפורים, לתעניות, ולמעמדות, וליום הכפורים¹⁵⁶.

בשלמא למאן דאמר לסדר פרשיות הוא חזור, היינו דקתני דלתעניות ולמעמדות נמי מפסיקין, אף על גב דהווי דווקא בחול, דהא

איכא פרשה בחול, בימי שני וחמישי, ושייך לומר דמפסיקין מקריאת כל השנה, וקורין את קריאת תעניות ומעמדות.

אלא למאן דאמר לסדר הפטרות הוא חזור, הפטרה בחול — מי איכא, ומאי שייכא הפסקה בחול לענין הפטרה?!

ואידך, רבי ירמיה, אמר לך: הא — כדאיתא, והא — כדאיתא. דבחול דאין שייך הפטרה — ודאי דההפסקה היא בפרשיות. ובשבת דאיכא הפטרה — ההפסקה היא בהפטרות, דהיכא דאפשר להפסיק רק בהפטרות — לא מפסיקין את קריאת סדר כל השנה.

ומקשינן לרבי ירמיה, דאמר דהיכא דאפשר — לא מפסיקין: ובתעניות, דאיכא קריאה במנחה, למח לי הפסקה כלל? ליקרי מצפרא בענינא דיומא של כל השנה, ובמנחה — יקרא בתעניתא?!

ואמרינן: מסייע ליה לרב הונא.

דאמר רב הונא: מצפרא של יום התענית — כינופיא [כינוס]. שבבוקר מאספין את הציבור, ובודקין ומזהירין אם יש עבירות בידם — שיחדלו, כדי שתתקבל התענית. לפיכך אין פנאי לקרות בתורה בשחרית¹⁵⁷.

חיכי עבדינן?

157. הרמב"ם [פי"ג מהל' תפילה הלי"ח] כתב, דבתענית קורין ויחל בשחרית וגם במנחה. [וכ"כ התוס' לקמן [ל"א ע"ב, ד"ה ר"ח] דאנו נוהגין עתה עפ"י מס' סופרים לקרוא "ויחל"].
והק' עליו בס' ראשון לציון מהכא, דאמרינן דבשחרית אין קורין?!

156. כתב התוס' רי"ד, דלאו אקריאה דשחרית קאי, דא"כ, מאי איריא יום הכפורים, הא גם בשאר מועדות מפסיקין בשחרית, כדי לקרוא בפרשת המועדות! אלא אמנחה קאי, דמפסיקין פרשת היום, וקורין ב"כמעשה ארץ כנען".
משא"כ בשאר מועדות, דדווקא בשחרית מפסיקין, אבל במנחה — קורין בפרשת היום.

קמתי מתעניתי וגו' ואפרשה כפי אל ה'".
חזינן דתפילה — לעת ערב היא.

מתניתין:

בפסח — קורין בפרשת מועדות של תורת
כהנים, דהיינו: "שור או כשב או עז וגו'"
[ויקרא כ"ב], וביום טוב ראשון של פסח
מיירי. ובשאר ימי הפסח — מלקט וקורא
מענינו של פסח, כדמרין בבביתא
בגמרא 158.

בעצרת — "שבעה שבועות" [דברים ט"ז].
בראש השנה — "בחדש השביעי באחד
לחדש".

ביום הכפורים — קורין בפרשת "אהרי מות".
ביום טוב הראשון של חג הסוכות — קורין
בפרשת מועדות שבתורת כהנים.

ובשאר כל ימות החג 159 — בקרבנות החג 160

אמר אביי: מצפרא לפלגיה דיומא —
מעיינינן במילי דמתא, אם יש עבירות בידם,
וכדארן לעיל.

מפלגיה דיומא — לפניא [עד הערב], ריבעא
דיומא — קרא ומפטרי [קוראין בתורה
ומפטירין]. וריבעא דיומא — בעו רחמי.
שנאמר: "ויקראו בספר תורת ה' אלהיהם
רביעית היום, ורביעית מתוודים
ומשתחוים".

ומקשינן: ואיפוך אנא, ונימא דמצפרא
לפלגא דיומא — קוראין ומפטירין וכו',
ומפלגא דיומא לפניא — מעיינינן במילי
דמתא?

ומתריצין: לא סלקא דעתך. דכתיב: "ואלי
יאספו כל חרד בדברי אלהי ישראל על מעל
הגולה ואני יושב משומם עד למנחת הערב",
וכתיב בסיפא ההוא קרא: "ובמנחת הערב

בשחרית, להכי קורין גם בשחרית מעין התענית.
אבל לעולם אין מבטלין קריאת שחרית כלל.
עיי"ש.

158. כתב התוס' רי"ד: "וכמה חיזרתי בהלכה
למצוא מקום לקריאת המוספין — ולא מצאתי!
לא במשנה ולא בבביתא וכו'. ונראה לי, שאינו
אלא תקון הגאונים, שיקרא המפטיר במוספין,
כדי לגורסם שליח צבור, ויאמר אותם בתפילה".

159. העירו הראשונים [עיי' בתוס', וברשב"א
וברא"ש], דמשמע הכא, דדווקא בחול המועד
— היו קורין בקרבנות החג, אבל ביו"ט הראשון
— לא היו קורין. וכן בכל שאר המועדות, לא
נזכר במשנה ובגמ' דקורין בקרבנות החג, רק
בסדר רב עמרם ישנו. וכתבו, דבאמת בזמן
המשנה והגמ', לא היו מוציאין ביו"ט עצמו ב'
ספרי תורה, אלא היו קורין רק בפרשת מועדות.

וכתב השפת אמת [בהשמטות] דהא לא
קשיא, דהרמב"ם שם חילק וכתב דהאי דארן
— היינו בתעניות על מה שאירע לאבותינו, אבל
בתעניות שגזרין על הציבור מפני הצרות —
קורין ברכות וקללות. והכא מיירי בתעניות אלו,
ואז קורין רק במנחה כדמשמע ברמב"ם בהלי
תעניות [פ"א הלי"ז].

אבל הקשה הלח"מ שם על הטור [בסי'
תקע"ט], שכתב דבכל התעניות — בשחרית
קורין ברכות וקללות, ובמנחה קורין ויחל, והכא
משמע דבשחרית לא היו קוראין כלל! ? [עיי"ש
שהארין].

ותירץ, דלכאורה פירש"י קשה להבין, דמה
בכך דמצפרא כנופיא? הא כשם שיש שהות
להתפלל, כך יקראו בתורה ג"כ! ? ואפשר שלכן
הראשונים לא פירשו כן, אלא, דכיון דמצפרא
כינופיא, וצריכין להתעסק בעניני התענית גם

שבפרשת פנחס¹⁶¹.

בחנוכה — קורין **בנשיאים**, דהיינו: "ויקרבו הנשאים את חנכת המזבח וגו'" [במדבר ד']¹⁶².

בפורים — קרינן: "ויבא עמלק".

בראשי חדשים — "ובראשי חדשיכם".

במעמדות — **במעשה בראשית**, ובמס' תענית [כ"ז ע"ב] מפרש טעמא, משום דבשביל הקרבנות — מתקיימין שמים וארץ.

בתעניות — קורין **ברכות וקללות**¹⁶³ דפרשת לא-א בחקתי, להודיע שעל עסקי החטא באה פורענות לעולם, ויחזרו בתשובה, וינצלו מהצרה שהם מתעניין עליה.

162. כתב רש"י, דהיינו משום דאיכא התם חנוכת המזבח. וכ"כ הר"ן. והטור [בס' תרפ"ד] כתב בשם מדרש פסיקתא, דהיינו משום שנשלמה מלאכת המשכן בכ"ה בכסלו.

והתוי"ט כתב, שמצא בספר מכבי, דכשכבשו החשמונאים את היונים, מצאו המזבח משוקץ, וסרתו אותו, ובנאוהו מחדש. וחנכו אותו בכ"ה בכסלו.

ובפסיקתא רבתי [פרשה ו'] איתא: "א"ר חנינא, בכ"ה בכסלו נגמרה מלאכת המשכן, ועשה מקופל עד אחד בניסן — שהקימו משה וכל זמן שהיה מקופל, היו ישראל מלמלים על משה לומר, מפני מה לא הוקם מיד, שמא דופי אירע בו?! והקב"ה חישב לערב שמחת המשכן בחודש שנולד יצחק וכו'. ומעתה הפסיד כסלו — שנגמרה בו מלאכה. אלא "ותשלם", אמר הקב"ה: עלי לשלם לו [לחודש כסלו]. והיכן שילם לו? חנוכת בית חשמונאי".

163. כתבו התוס' [ל"א ע"ב, ד"ה ראש חודש אב, בסוה"ד], דאנו נוהגין עפ"י מסכת סופרים, לקרות בתעניות "ויחל". וכ"כ הרא"ש במסכת מועד קטן [פ"ג סי' פ']. עיי"ש.

וכתב בשו"ת אבקת רוכל [סימן כ"ח]: "...שכבר ידוע שכל הפוסקים שלנו הם על פי התלמוד וכו', עם כל זה, יש דברים שאנו מניחים דבר התלמוד — ונוהגים כספרים

וכתב הברכי יוסף [סי' ת"צ], דמשו"ה, אם קראו בספר ראשון חובת היום, ושכחו ולא קראו מפטיר בפרשת הקרבנות — אינו מעכב. וע"ע במגן אברהם סי' קל"ז סק"ו.

160. כתב הטור [או"ח סי' רפ"ג]: "מה שאין מוציאין בשבת ב' ספרים לקרות המוספין וביום השבת וגו', כמו שקורין ביו"ט פרשת קרבנות המוספין, לפי שאין בפרשת קרבנות מוסף שבת רק ב' פסוקים, ואין לקרות אלא מענינו של יום. ועוד טעם אחר, דאיתא במס' תענית (כ"ז ב'): אמר הקב"ה לאברהם: תקנתי להם סדר קרבנות. בזמן שקורין אותם לפני, מעלה אני עליהם — כאילו הקריבום לפני, ומוחל אני על כל עונותם. ובמוסף שבת אין קרבן לכפר, שכולם עולות וזוהו: "רצית קרבנותיה". למה רצית קרבנותיה? לפי ששאר יום טוב — כולן באין חטאת. ובשבת — כולן באין עולות". ועיי' בב"ח שם.

ובתוס' [לעיל, כ"ג ע"א, ד"ה כיון] כתבו עוד טעם, לפי שצריך להפטיר כל שבת — מעניינו של יום. ואי קרינן בשל שבת, א"כ יהא צריך להפטיר בדסליק מיניה, והיינו — בענין שבת, וא"כ, יהו כל ההפטרות מעניין אחד. עיי"ש.

161. עיי' רש"י שמאריך לבאר כיצד היא הקריאה בכל יום.